

SVIM ČLANOVIMA NAŠIH SINDIKATA

Nakon što smo prikazali stajališta stranaka prema pravu građana na referendum i prema sindikalnim pravima sada ćemo se baviti tzv. bolnim rezovima, koji uključuju smanjivanje plaća, smanjenje ili restrukturiranje javne potrošnje, fleksibilnije radne odnose ili smanjivanje radnih prava, te ćemo se osvrnuti na politiku potpora gospodarstvu i poljoprivredi iz proračuna.

Tema 9: BOLNI REZOV I – SMANJIVANJE PLAĆA I OTPUŠTANJA

POLAZIŠTA SINDIKATA.

Smanjivanje plaća za sindikate ne dolazi u obzir iz tri razloga:

1. izlazak iz krize ne može se temeljiti na smanjenju osobne potrošnje i naših plaća, već obrnuto na poticanju potrošnje i gospodarske aktivnosti.
2. javni službenici već su dali svoj doprinos, i to više puta;
3. mnogi drugi nisu dali nikakav doprinos.

Financijski kapital nije oporezovan, a bankari i dalje dijele neljudske bonuse, primjerice, bankari naše četiri najveće banke prošle su godine primili 208 milijuna kuna bonusa. Revizija braniteljskog statusa nije izvršena. Privilegije u državi nisu uklonjene. Potpore neuspješnim proizvodnjama i dalje postoje. Smanjivanje broja općina nije niti započelo.

Otpuštanja. Pritisak krupnog kapitala na smanjivanje javne potrošnje osim na planu plaća vodi se i oko broja zaposlenih. Poduzetnici, mediji i političari licitirali su koliko ljudi treba otpustiti (Linić 70 tisuća, Popijač 100 tisuća ljudi...). Studija Instituta za javne financije je, međutim, pokazala da viška nema u javnim i državnim službama, ali ima u javnim poduzećima i lokalnoj upravi, ali ni približno toliko koliko se navodi. Protivimo se otpuštanju u javnim službama bez ozbiljne analize mogućih viškova jer svako smanjenje javnog sektora ide na štetu građana.

Javna potrošnja financira se iz državnih i lokalnih proračuna. Ona osigurava prava koja građani uživaju temeljem socijalne države (zdravstvo, mirovine, obrazovanje, socijalne naknade itd). U javnoj potrošnji se nalaze i razne pomoći gospodarstvu (potpore i subvencije poljoprivredi, brodogradnji, javnim poduzećima). Hrvatska javna potrošnja nije velika, štoviše spada u red manjih u Europi i iznosi 42% BDP-a. Svako daljnje smanjivanje vodi u redukciju socijalne države i u neoliberalni društveni model. Skandinavske zemlje imaju javnu potrošnju i do 60% BDP-a, a zemlje EU prosječno 51%. Međutim, neki su dijelovi naše javne potrošnje među najvećima u Europi (potpore poljoprivredi i izdvajanje za zdravstvo), a neki su među manjima (obrazovanje). Jedan dio se troši na krajnje neodgovoran način. Stoga javnu potrošnju treba restrukturirati na način da se sredstva umjesto u neproduktivno trošenje usmjere u obrazovanje i potporu inovativnoj i izvoznoj proizvodnji.

GLEDIŠTA STRANAKA

1. Hrvatska ekonomska inicijativa (Ljubo Jurčić) zalaže se za efikasniji javni sektor. Protiv je otpuštanja čak i tamo gdje ima viška (u javnim poduzećima i lokalnoj upravi) dok se ne otvore nova radna mjesta u gospodarstvu. Jurčić ima ekonomske argumente za takav pristup, jer bi smanjivanje javne potrošnje smanjilo BDP i samo produbilo krizu, stoga Jurčić smanjivanje plaća smatra ekonomski pogrešnim. Javnu potrošnju treba restrukturirati i neracionalno korištena sredstva usmjeriti u razvoj domaće industrije. Sve je veoma blisko sindikalnim gledištima.

2. Hrvatski laburisti (Dragutin Lesar) imaju slična stajališta. Lesar zagovara bolne rezove za financijski kapital i korporacije, a ne za radnike. Zagovaraju smanjenje javne potrošnje u državnim subvencijama i javnoj upravi. Međutim, Laburisti pokazuju nerazumijevanje stvarnih problema javnog sektora i koriste netočne podatke o višku zaposlenih u javnom sektoru.

3. HDZ je deklarativno protiv smanjenja plaća, i u tom smislu nije popustio pritisku medija u zadnje dvije godine. Međutim, ne treba niti to isključiti ako bi dobili vlast. Naime, HDZ-u su ipak prioritet privilegirani sektori društva, kao njegovo biračko tijelo, a ne obrazovanje, zdravstvo i znanost i bude li nužde prije će naše plaće doći na red nego što će trpjeti njegovo biračko tijelo. U HDZ-u imaju svijest o stvarnim problemima javnog sektora.

Dakle, **javni sektor** nije prevelik, ali jest neučinkovit. Reforma se treba odnositi na bolji rad, a ne na smanjenje troškova. Kapital je zainteresiran samo za potonje, a narod i građani suprotno, za učinkovitost.

I na koncu niti **hrvatski javni dug** nije takav kako nas uporno plaše iz medija. On iznosi oko 48% BDP-a što je daleko manje od mnogih drugih zemalja, baš kao i **deficit** koji je manji od prosječnog u EU. Činjenica da je u medijima stvoren dojam katastrofe upućuje da netko sustavno laže s interesom. U te laži uklapa se i politika. U čijoj je to funkciji?

Pritisak na naše plaće? Od početka krize mediji, poduzetnici, analitičari banaka, i drugi tzv. "objektivni" promatrači zazivaju "bolne rezove" i upućuju na kresanje plaća u javnim službama. Pri tome su neki mediji vodili kampanju protiv "parazita i neradnika" u javnom sektoru, protiv "prekomjernog broja" zaposlenih, protiv nastavničke norme, protiv "samo šest sati rada sveučilišnih profesora", protiv velikih prava radnika itd. itd. Kampanja protiv radnih ljudi nadopunjavala bi se blačenjem sindikata i sindikalnih čelnika nečuvanim lažima. Mnogi građani i danas vjeruju u tu propagandu. Podsjećamo vas na sve to da biste imali na umu tko nam je najveća prijetnja. To je krupni kapital i njegovi mediji koji žele smanjivanjem javne potrošnje smanjiti poreze i tako sebi povećati profite. To je njihov legitiman interes, ali to rade na nemoralan način, protiv interesa cijelog društva. Putem medija oblikuju javno mnijenje i tako pritišću politiku (i kod nas i u svijetu) pa mnoge vlade djeluju po njihovom diktatu. Te postupke prepoznavamo i u ovim izborima. Kapital podržava one stranke koje će poboljšati njihov, a ne vaš položaj. Mediji nisu sada HDZ-u okrenuli leđa zbog korupcije (da je bar svijet kapitala i medija sastavljen od poštenjačina), već zbog nespremnosti HDZ-a da smanji javnu potrošnju i tako olakša položaj kapitala u krizi.

I vlast i oporba su se povijali pod pritiskom medijskih laži. Nakon što nam je osnovica u travnju 2009 smanjena 6% i nakon što smo na to odgovorili štrajkom u svibnju iste godine, još su nam dva puta pokušavali smanjiti plaće, za 10 i 20% prilikom rebalansa proračuna u ljeti prošle i preprošle godine. Spasio nas je sporazum o plaćama koji smo sklopili nakon spomenutog štrajka. Umjesto smanjenja naših plaća nedostatak novca popunili su kriznim porezom (na naš prijedlog radi ravnomjernog odricanja svih u zemlji). Većini medija pravednost nije važna pa su krizni porez stalno napadali.

4. **Kukuriku-SDP** nudi niz proturječnih stavova. Sada pred izbore umiruju javne i državne službenike da im neće smanjivati plaće. Međutim, još prije godinu dana govorili su suprotno što su mediji pratili na naslovnica. U svome programu najavljuju manji i efikasniji javni sektor, što znači otpuštanje ljudi. Na desetak mjesta u svome programu govore o smanjenju javne potrošnje s 42% na 38% udjela u BDP-u što bi nas približilo skupini neoliberalnih zemalja. Govore također i o navodnoj „neravnoteži javnog i gospodarskog sektora“ na štetu gospodarstva, što je tipična neoliberalna mantra. Za Kukuriku je kreditni rejting i fiskalna konsolidacija prioritet prije povećanja proizvodnje i radnih mjesta, baš na tragu stajališta financijskih institucija. Međutim, nije jasno kako će taj prioritet ostvariti ako neće, kako tvrde, smanjivati naše plaće, provesti reviziju braniteljskog statusa, smanjiti broj općina, smanjiti mirovine i potpore. Previše je indicija da Kukuriku ipak namjerava provesti bolne rezove što će samo produbiti krizu i otvoriti socijalne nemire.
5. **Hrvatska socijalno-liberalna stranka** (Darinko Kosor) se otvoreno zalaže za bolne rezove i otpuštanja ljudi (osim u obrazovanju i zdravstvu), smanjenje troškova zdravstva, mirovina i socijalnih transfera što bi donijelo uštede od 10 milijardi kuna (i razorilo karakter RH kao socijalne države).

Tema 10: BOLNI REZOV I - SMANJENJE RADNIH PRAVA

POLAZIŠTA SINDIKATA

Svijet kapitala i njihovi mediji prečesto vrte film o prevelikim radničkim pravima i o potrebi promjena Zakona o radu i potrebi fleksibilizacije radnih odnosa (lakše otpuštanje radnika, radi lakšeg zapošljavanja). Naši uvidi govore da za takve promjene nema potrebe. Stotinu tisuća radnika je izgubilo posao u vrijeme ove krize što pokazuje da Zakon o radu nije bio objektivna prepreka opravdanom otpuštanju zbog ekonomskih teškoća. Sindikati ne prihvaćaju promjene Zakona koje bi olakšale otpuštanja, pa makar se nudilo i uvođenje tzv. **fleksigurnosti** (fleksibilnost + sigurnost) po uzoru na skandinavski model. To znači da se ljude doduše može lagano otpuštati, ali da oni u periodu bez posla ne gube ništa bitno od svoga životnog statusa (visoke naknade za nezaposlenost, država plaća nezaposlenim roditeljima vrtiće...). To je odlično rješenje, ali se bojimo da ono još nije realno jer tih novaca gotovo sigurno nema. Ne smije se dogoditi da se radnike lako otpušta, a da pri tome država ustanovi kako za drugi dio, onaj o sigurnosti, nema novaca.

GLEDIŠTA STRANAKA

1. **Hrvatska laburistička stranka** (Dragutin Lesar), koja se predstavlja kao stranka rada, pokazuje najveći interes za pitanje jačanja radničkih

prava i kolektivnog pregovaranja na svim razinama. Laburisti se zalažu i za uspostavu radničke komore te da se rad nedjeljom i prekovremeni rad mogu uvesti isključivo kolektivnim ugovorima. To je sve na tragu sindikalnih stajališta. Ne slažemo se da radnička vijeća trebaju postati obavezna. Laburisti se zalažu za fleksigurnost (sa svim opasnostima).

2. I **Kukuriku-SDP** najavljuje da će tržište rada učiniti i fleksibilnijim i sigurnijim. Što je o tome prethodno rečeno vrijedi i ovdje. Najavljuju niz važnih mjera koje sindikati već dugo traže (npr. učinkovita inspekcija rada). No, neki njihovi prijedlozi pokazuju nerazumijevanje svijeta rada.

Hrvatska ekonomska inicijativa (Ljubo Jurčić) koja se predstavlja kao istinska socijaldemokratska alternativa nedvosmisleno podupire rad i prava radnika. Umjesto radnika zaštićen je kapital, kaže Jurčić. Međutim, o nizu pitanja nisu se izjasnili. **HDZ** također ima vrlo malo naznaka u svom programu, oni će sve promjene radnog zakonodavstva postići kroz dogovor socijalnih partnera. To nije uvijek dobro jer se tako promjene ponekad ne mogu sprovesti.

3. **HLSL** iskreno i otvoreno zagovara promjenu radnog zakonodavstva u korist lakšeg otpuštanja, a na očitom tragu razmišljanja poslodavaca. To nije u skladu sa sindikalnom politikom. Oni ne govore o fleksigurnosti već o fleksibilizaciji.

Tema 11: POLITIKA POTPORA I SUBVENCIJA

POLAZIŠTA SINDIKATA. Hrvatska je zemlja s najvišim izdvajanjima za potpore i subvencije u BDP-u u europskim relacijama - i prije krize i u krizi. To je teški uteg za razvoj zemlje budući da potpore nisu učinkovito usmjerene, ne vraćaju odgovarajući prinos društvu i gospodarstvu te služe održanju statusa quo u neuspješnim i neproduktivnim proizvodnjama kao i u cijelom društvu. Neke proizvodnje se potporama privilegiraju dok druge nemaju mogućnost da im pristupe. Stoga su potpore slika pristrane uloge politike u društvu i gospodarstvu. Nadalje, u okviru Proračuna ogroman novac odlazi počesto u vjetar, služi kupovanju biračkog tijela ili lokalne stranačke birokracije, a s druge strane za obrazovanje se izdvaja manje od prosjeka zemalja EU.

GLEDIŠTA STRANAKA

1. **HLSL** najavljuje smanjenje subvencija i posebno inzistira na potporama znanju i novim tehnologijama u industriji i misli napustiti

sektorske potpore u korist potpora izvoznom te malom i srednjem poduzetništvu a dio iz racionalizacija usmjeriti u obrazovanje.

2. **HEI** smatra potrebnim eliminirati političke potpore u gospodarstvu, pojačati nadzor nad učinkovitošću poticaja, reducirati korisnike potpora na proizvodnje gdje možemo ostvariti izvozni proboj, te veliki dio preusmjeriti u razvoj industrije i novih tehnologija. **Kukuriku-SDP** ne spominje smanjenje potpora, već predviđa njihovo preusmjeravanje iz neuspješnih grana u uspješne koje mogu povećati zapošljavanje i izvoz. Ostaje nejasno kako Kukuriku misli smanjiti javnu potrošnju ako baš ništa ne namjeravaju rezati, pa niti najveće potpore u Europi. **HLSR** misli poticati proizvedene količine, a ne hektare u poljoprivredi, misli poticati reindustrijalizaciju, ali ništa ne govori o njihovom smanjenju.

3. **HDZ** misli sve zadržati po starom i postojećem sustavu potpora još povećati, ako bude sredstava.

U Zagrebu, studeni 2011.

MATICA HRVATSKIH SINDIKATA:

- ◆ Sindikat hrvatskih učitelja
- ◆ Sindikat zaposlenih u pravosuđu
- ◆ Sindikat odgoja i obrazovanja Hrvatske

- ◆ Sindikat radnika EX Dubrovačke banke
- ◆ Nezavisni sindikat pravosudne policije RH
- ◆ Nezavisni sindikat bibliotечnih djelatnika Hrvatske

- ◆ Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja
- ◆ Nezavisni sindikat zaposlenih u srednjim školama Hrvatske
- ◆ Hrvatski strukovni sindikat medicinskih sestara i medicinskih tehničara
- ◆ Sindikat radnika, sporta i rekreacije u hrvatskom mirovinskom osiguranju